

KÖZBESZERZÉSI HATÓSÁG
KÖZBESZERZÉSI DÖNTŐBIZOTTSÁG
1026 Budapest, Riadó u. 5.
Tel.: 06-1/882-8594
Elektronikus kapcsolattartás: kozbeszerzes.hu

Az ügy iktatószáma: D.277/13/2020.

A tanács tagjai: Dr. Horváth Éva közbeszerzési biztos, az eljáró tanács elnöke, Bán János közbeszerzési biztos, Dr. Virágh Norbert közbeszerzési biztos

A kérelmező: HunGal Kft.
(Budapest, Alkotás utca 55-61. 2. em.)

A kérelmező képviselője: Dr. Óvári Győző ügyvéd
Óvári és Társai Ügyvédi Iroda
(Budapest, Kékgolyó u. 6.)

Az ajánlatkérő: Budapest Környéki Törvényszék
(Budapest, Thököly út 97-101.)

Az ajánlatkérő képviselője: Dr. Kardkovács és Társai Ügyvédi Iroda
(Budapest, Muskotály köz 3.)

A közbeszerzés tárgya, értéke: Műszaki ellenőri feladatok ellátása a Gödöllői Járásbíróság és Járási Ügyészség épületének rekonstrukciója és bővítése során, rövid elnevezés: Műszaki ellenőri feladatok ellátása - Gödöllői JB, 21.080.000.-Ft.

A Közbeszerzési Döntőbizottság (a továbbiakban: Döntőbizottság) a Közbeszerzési Hatóság nevében meghozta az alábbi

H A T Á R O Z A T –ot.

A Döntőbizottság a kérelmező jogorvoslati kérelmének 2. elemét elutasítja.

A Döntőbizottság a jogorvoslati kérelem 1. eleme tekintetében a jogorvoslati eljárást megszünteti.

A Döntőbizottság elrendeli 100.000.-Ft, azaz százezer forint igazgatási szolgáltatási díjnak a kérelmező bankszámlájára történő visszatérítését.

Ezt meghaladóan a felek maguk viselik az eljárás során felmerült költségeiket.

A határozat ellen fellebbezésnek nincs helye. A határozat jogorvoslati eljárást megszüntető rendelkezése ellen a határozat kézbesítésétől számított nyolc napon belül közigazgatási perben kereseti kérelem terjeszthető elő. A határozat érdemi része ellen a Fővárosi Törvényszék előtt közigazgatási per indítható annak kézbesítésétől számított tizenöt napon belül. A keresetlevelet Fővárosi Törvényszékhez címezve, de kizárólag a Döntőbizottsághoz kell elektronikus úton benyújtani. A keresetlevél benyújtásának a határozat végrehajtására/közigazgatási cselekmény hatályosulására nincs halasztó hatálya.

INDOKOLÁS

A jogorvoslat alapjául szolgáló tényállás

1. Az ajánlatkérő a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Kbt.) Harmadik Rész 113. § (1) bekezdése szerinti nyílt közbeszerzési eljárást indított a bevezető részben megjelölt szolgáltatás megrendelés tárgyában, melynek ajánlattételi felhívását 2019. december 4-én tette elérhetővé az Elektronikus Közbeszerzési Rendszerben (továbbiakban: EKR) az ajánlatkérő által kiválasztott, és a 2019. november 18-án megjelent összefoglaló tájékoztatás alapján érdeklődésüket jelző gazdasági szereplők részére.

A közbeszerzési eljárás azonosítószáma: EKR001403712019.

Az ajánlatkérő egy alkalommal, 2019. december 13-án módosította a felhívást, az ajánlattételi határidő került meghosszabbításra.

2. A felhívás II.1.4) pontja szerint a közbeszerzés mennyisége:

„Műszaki ellenőri feladatok ellátása a Gödöllői Járásbíróság és Járási Ügyészség épületének rekonstrukciója és bővítése során. Ajánlatkérő a műszaki ellenőri szolgáltatást 3 szakágban (magasépítési, épületgépészeti, épületvillamossági) igényli. A műszaki ellenőri szolgáltatással érintett kivitelezési munka főbb adatait a II.2.4.) pont és a közbeszerzési dokumentumok részletezik.”

3. A felhívás II.2.4) pontjában, II.2.13) pontjában és V.2) pontjában, valamint a közbeszerzési dokumentumok részeként kiadott „Egyéb közbeszerzési dokumentumok.docx” fájl 17-19. oldalain található a részletes feladatleírás.

4. Az értékelési szempontok és súlyszámok a felhívás II.2.5) pontja szerint a következők:

„M1) pont szerinti ME-É jogosultsággal rendelkező műszaki ellenőr szakember jogosultság megszerzéséhez szükséges szakmai tapasztalatán felüli többletszakmai tapasztalata (hónap, min. 0, max. 60) 30

M2) pont szerinti ME-G jogosultsággal rendelkező műszaki ellenőr szakember jogosultság megszerzéséhez szükséges szakmai tapasztalatán felüli többletszakmai tapasztalata (hónap, min. 0, max. 60) 12

M3) pont szerinti ME-V jogosultsággal rendelkező műszaki ellenőr szakember jogosultság megszerzéséhez szükséges szakmai tapasztalatán felüli többletszakmai tapasztalata (hónap, min. 0 hónap, max. 60) 8

Ajánlati ár (nettó HUF) 50”

5. A II.2.12) pont szerint a közbeszerzés nem európai uniós alapokból finanszírozott projekttel vagy programmal kapcsolatos.

6. A felhívás V.1) pontja szerint az ajánlatkérő az eljárásban való részvételt ajánlati biztosíték adásához kötötte. Az ajánlati biztosíték mértéke 300.000.-Ft volt. Az ajánlati biztosíték befizetése (teljesítése) igazolásának módjaként a következőket írta elő:

„Az ajánlati biztosíték teljesítése a Kbt. 54. § és a közbeszerzési dokumentumokban részletezettek szerint. Az ajánlati biztosíték befizetése (teljesítése) igazolásának módja: Az óvadékra vonatkozó átutalási megbízás vagy bevételi pénztárbizonylat, a pénzügyi intézmény vagy biztosító garancialevele, garanciaszerződése, vagy kezességi szerződés vagy biztosítási szerződés alapján kiállított – készfizető kezességvállalást tartalmazó – kötelezvény. A

garanciavállaló nyilatkozat vagy kezességvállalásról szóló nyilatkozat elektronikus okiratként feleljen meg a polgári perrendtartásról szóló törvény szerinti teljes bizonyító erejű magánokirat követelményeinek! A Kbt. 35. § (5) bekezdésének megfelelően a közös ajánlattevőknek a biztosítékot elegendő egyszer rendelkezésre bocsátaniuk.”

7. A közbeszerzési dokumentumok részeként kiadott „Egyéb közbeszerzési dokumentumok.docx” fájl 12. oldalán a „10. További információk” fejezet 10.19. pontja szerint:

„Az érvényes ajánlattétel ajánlati biztosítékhoz kötött. Az ajánlati biztosíték összege: 300.000 Ft. Az ajánlatkérő fizetési számlaszáma: 10032000-01484681-00000000. Számlavezető: Magyar Államkincstár.

Az ajánlati biztosíték befizetése (teljesítése) igazolásának módja: Az óvadékra vonatkozó átutalási megbízás, vagy bevételi pénztárbizonylat, a pénzügyi intézmény vagy biztosító garancialevele, garanciaszerződése, vagy kezességi szerződés vagy biztosítási szerződés alapján kiállított - készfizető kezességvállalást tartalmazó – kötelezvény. A garanciavállaló nyilatkozat vagy kezességvállalásról szóló nyilatkozat elektronikus okiratként feleljen meg a polgári perrendtartásról szóló törvény szerinti teljes bizonyító erejű magánokirat követelményeinek!

A Kbt. 35. § (5) bekezdésének megfelelően a közös ajánlattevőknek a biztosítékot elegendő egyszer rendelkezésre bocsátaniuk. Az ajánlati kötöttségnek bármelyik közös ajánlattevő részéről történt megsértése [54. § (4) bekezdése] esetén a biztosíték az ajánlatkérőt illeti meg.

Az Ajánlatkérő felhívja az ajánlattevők figyelmét arra, hogy a Kbt. 73. § (6) bekezdés b) pontja alapján, ha az ajánlati biztosítékot az előírt határidőre nem, vagy az előírtnál kisebb mértékben bocsátják rendelkezésre, az az ajánlat érvénytelenségéhez vezet. Az Ajánlatkérő felhívja továbbá az ajánlattevők figyelmét arra, hogy az ajánlati biztosíték érvényességi idejét óra/percben szíveskedjenek meghatározni. Amennyiben az ajánlati kötöttség lejárata munkaszüneti napra esik, úgy a Kbt. 48. § (1) és (3) bekezdése alapján a kötöttség a következő munkanapon jár le. Figyelemmel arra, hogy az ajánlati biztosítéknak az ajánlati kötöttség ideje alatt érvényesnek kell lennie, így a biztosítéknak a lejárati napján 24.00 óráig kell érvényesnek lennie.”

8. A módosított, 2020. január 6-i ajánlattételi határidőig 11 ajánlat érkezett, ajánlatot tett a kérelmező is. A kérelmező ajánlati ára nettó 9.890.000.-Ft. Az ajánlatkérő közlése szerint a rendelkezésre álló anyagi fedezet összege nettó 22.230.000.-Ft.

9. A kérelmező ajánlatához ajánlati biztosítékként csatolt „Hungal Kft.pdf” fájl jelszóval védett, nem volt megnyitható.

10. Az ajánlatkérő 2020. február 4-én kibocsátott második hiánypótlási felhívásában a kérelmező ajánlatával kapcsolatban a következő hiány pótlását is kérte:

„Az ajánlatban benyújtott „Ajánlati biztosíték” megnevezésű fájl jelszóval védett, nem megnyitható, a biztosíték rendelkezésre bocsátása ennek megfelelően jelenleg nem igazolt. Kérjük hiánypótlás keretében az arra vonatkozó igazolás benyújtását, hogy az ajánlati biztosítékot az ajánlattevő az ajánlattételi határidő lejártáig rendelkezésére bocsátotta. (A teljesség igényével felhívjuk a figyelmet arra is, hogy amennyiben az ajánlati biztosítékot garanciavállaló nyilatkozattal igazolják, a nyilatkozatnak elektronikus okiratként meg kell felelnie a polgári perrendtartásról szóló törvény szerinti teljes bizonyító erejű magánokirat követelményeinek!)”

11. A kérelmező 2020. február 6-án benyújtott hiánypótlásában közölte a bankgaranciát tartalmazó védett pdf fájl megnyitásához szükséges jelszót és közölte, hogy azt az ajánlata benyújtásakor az EKR-ben megjegyzésként már jelezte.

12. Az ajánlati biztosítékként benyújtott bankgarancia a következőket tartalmazta:
„Az Ügyfél megbízása alapján ezennel mi, az OTP Bank Nyrt. [...] hitelintézet nevében az OTP Bank Nyrt. Budapesti Régió, Deák Kereskedelmi Banki Centrum [...] garanciát vállalunk az Önök javára

legfeljebb 300.000,- Ft azaz Háromszázezer forint erejéig, az alábbiak szerint:

E garancia vállalás alapján a Bank feltétel nélkül és visszavonhatatlanul kötelezettséget vállal arra, hogy az Önök első írásbeli felszólítására (igénybevétel), az alapjogviszony vizsgálata nélkül, a Bank vagy bármely más fél által támasztott jogi kifogás vagy vita ellenére is, az Önök javára az Önök által megjelölt összegben – legfeljebb a jelen garancia fent megjelölt keretösszege erejéig – fizetést teljesít, ha ezen a Bank levelezési címére [...] küldött írásbeli felszólításukban úgy nyilatkoznak, hogy az Önök által követelt összeg azért vált esedékessé, mert az Ügyfél:

1. a nyilatkozatában vállalt ajánlati kötöttség időtartamán belül visszavonta vagy kedvezőtlen irányba módosította ajánlatát;
2. az ajánlati kötöttség időtartamán belül – az Ajánlatkérő értesítése ellenére – elmulasztotta vagy megtagadta a szerződés aláírását;
3. a szerződéskötés az Ajánlattevő érdekkörében felmerült okokból hiúsult meg;
4. elmulasztotta, vagy megtagadta az ajánlati felhívás, ill. szerződés szerint teljesítési biztosíték rendelkezésre bocsátását.

Az igénybejelentés az Önök számlavezető hitelintézetén keresztül nyújtandó be, a rajta szereplő cégszerű aláírás hitelességének igazolásával. [...]

Jelen garancia keretösszege a garancia alapján teljesített kifizetésekkel automatikusan csökken.

Ezen garancia 2020. március 15. napjáig hatályos.”

13. Az ajánlatkérő 2020. március 24-én kiadott negyedik hiánypótlási felhívásában a kérelmezőtől a következő hiány pótlását, illetve felvilágosítást kérte:

„A hivatkozott garancia nyilatkozat tartalmazza, hogy a Bank feltétel nélkül és visszavonhatatlanul garanciát vállal arra, hogy az Ajánlatkérő írásbeli felszólítására fizetést teljesít az Ajánlatkérő számára legfeljebb 300.000.-Ft összeg erejéig a garancianyilatkozatban megjelölt esetekben. A felhívás V.1. pontja szerint az ajánlati biztosíték teljesítésére a Kbt. 54. § irányadó. A benyújtott garancianyilatkozat tartalmából nem állapítható meg egyértelműen, hogy a Bank kötelezettségvállalása a Kbt. 54. § (4) bekezdése szerinti valamennyi esetkörüre kiterjed-e.

Kérjük az ellentmondás feloldását, ennek részeként az OTP Banknak a polgári perrendtartásról szóló törvény szerinti teljes bizonyító erejű magánokirat követelményeinek megfelelő elektronikus dokumentumba foglalt és cégszerűen aláírt egyértelmű nyilatkozatát, hogy az általa kibocsátott bankgarancia a kibocsátása napjától az érvényességi időtartama alatt fedezet nyújt-e az Ajánlatkérő számára az ajánlati kötöttségnek a Kbt. 54. § (4) bekezdés szerinti bármely esetének megsértésére.”

14. A kérelmező a 2020. március 30-án teljesített hiánypótlásban csatolt egy banki számlatörténetet, melyből megállapítható, hogy 2020. március 27-én az ajánlatkérő számlájára átutalt 300.000.-Ft ajánlati biztosítékot.

Az ajánlati biztosíték átutalásáról a kérelmező képviselője nyilatkozott. A nyilatkozat a következőket is tartalmazta:

„Egyúttal szeretnénk jelezni azt is, hogy ezen dokumentum hiánypótlásként való benyújtása tekintetében jogfenntartással kívánunk élni, mert megítélésünk szerint az általunk már korábban benyújtott bankgarancia nyilatkozat tartalma, és a Kbt. 54. § (4) bekezdése között ellentmondás nem áll fenn.

A Kbt. 54. § (4) bekezdése ugyanis nem határozza meg a bankgarancia nyilatkozatok „kötelező tartalmi elemeit”, [...]

Magyarán a jogalkotó csak azokat az esetköröket kívánta meghatározni, amikor az ajánlati biztosíték összege az Ajánlatkérőt illeti meg. Ezen esetek bekövetkeztét megállapítani azonban maga az Ajánlatkérő jogosult. Az általunk már korábban benyújtott bankgarancia nyilatkozat szerint a garancia vállalás alapján „a Bank feltétel nélkül és visszavonhatatlanul kötelezettséget vállal arra, hogy az Önök első írásbeli felszólítására (igénybevétel), az alapjogviszony vizsgálata nélkül, a Bank vagy bármely más fél által támasztott jogi kifogás vagy vita ellenére is, az Önök javára az Önök által megjelölt összegben – legfeljebb a jelen garancia fent megjelölt keretösszege erejéig – fizetést teljesít...” Tehát az Önök első írásbeli felszólítása önmagában elegendő az ajánlati biztosíték összegének lehívásához, további feltétel bekövetkezésére nincsen szükség.

Az ajánlatkérői elvárások maradéktalan teljesítése, és a közbeszerzés előrehaladásának biztosítása érdekében azonban nem kívánunk vitát kezdeményezni arról, hogy az ajánlatkérői értelmezés, vagy a saját értelmezésünk-e a helyes valójában.”

15. Az ajánlatkérő 2020. február 4-én a Kbt. 72. § (1) bekezdése alapján az értékelés szempontjából lényeges ajánlati elemek tartalmát megalapozó adatokat, valamint indokolást kért többek között a kérelmezőtől az ajánlati ár értékelési részszerzőpont tekintetében a következő tartalommal:

„1. Kérjük a fent megjelölt T. Ajánlattevőket, részletezzék a szerződés keretében elvégzendő feladatok esetében, hogy azokat – órában megadva – milyen időkeretben tervezik elvégezni. Ennek során térjenek ki arra, hogy a munkák elvégzését hány fő, és milyen képzettségű szakemberrel kívánják elvégezni. Ezt követően mutassák ki az így meghatározott élőlomunka ráfordítás valamennyi költségét. Az Ajánlatkérő felhívja az Ajánlattevők figyelmét, hogy a Kbt. 72. § (4) bekezdése értelmében nem megfelelő az indokolás különösen, ha megállapítható, hogy az ajánlat azért tartalmaz aránytalanul alacsony árat vagy költséget, mert nem felel meg a 73. § (4) bekezdése szerinti környezetvédelmi, szociális és munkajogi követelményeknek.

2. Kérjük, hogy a fentieknek megfelelően a szerződés-tervezet szerinti valamennyi feladat elvégzésére térjenek ki, részletesen kimutatva annak költségeit, külön bontva a személyi jellegű költségeket az egyéb költségektől. Ennek során a beszerzés tárgyának és mennyiségének megfelelően nevesítsenek valamennyi elvégzendő feladatot, és – ahol ez értelmezhető – valamennyi feladathoz rendeljenek személyi és egyéb (anyag, energia, telefon, iroda-fenntartás, stb.) költséget.

Kérjük, hogy a személyi költségeken belül a munkabér és járulékaik mellett térjenek ki a munkaruházat, a munkába járás, stb. költségekre is amennyiben felmerül, a munkavállalók munkaszerződésének megfelelően.

Amennyiben a fenti költségek valamennyi elemét külön nem tudják kimutatni, kérjük, az egyes feladatoknál nyilatkozzanak arról, hogy az ott meghatározott összegben belül ezek költségét is figyelembe vették.

Amennyiben egyes munkanemek felmerülési valószínűségét, vagy a munkaidő-ráfordítást olyan alacsonynak ítélik, hogy az érdemben kimutatható költséget nem eredményez, vagy

ezen költségek nem elválaszthatók más részszerpontra tett megajánlástól, vagy más költségtől, akkor kérjük ezt részletesen megindokolni szíveskedjenek. [...]

Kérjük a T. Ajánlattevőket, hogy indokolásukat a fentiek figyelembevételével, számszerűen (matematikailag levezetve) és szövegesen is adják meg!

Felhívjuk a figyelmet, hogy az Ajánlattevő kötelessége az ajánlati ára megalapozottságára vonatkozó minden tény, adatot, kalkulációt az Ajánlatkérő rendelkezésére bocsátani ahhoz, hogy megfelelő mérlegelés eredményeként az Ajánlatkérő döntést hozhasson az ajánlati ár megalapozottságáról.

Az ajánlatkérő – adott esetben a Kbt. 72. § (3) bekezdése szerinti kiegészítő indokolás bekérését követően – köteles érvénytelennek nyilvánítani az ajánlatot, ha a közölt információk nem indokolják megfelelően, hogy a szerződés az adott áron vagy költséggel teljesíthető.”

16. A kérelmező az árindokolását határidőben benyújtotta, melyet teljes terjedelmében üzleti titoknak nyilvánított.

A kérelmező árindokolásának egyik pontjában a teljesítésbe bevonni kívánt szakemberekkel kapcsolatos költségek kimutatásában megadta az egyes szakemberek időráfordításait napokban.

Az összesítő táblázatban 4. sorként szerepelt a „Gépkocsi”, amelyben egy korábbi pontban kifejtett számítás szerint a teljesítéshez használt gépkocsi fenntartási költségei szerepeltek.

Az összesítő táblázatban 5. sorként szerepelt az „Üzemanyag”, amelyben egy korábban ki nem fejtett költség került megadásra.

17. Az ajánlatkérő 2020. február 17-én a Kbt. 72. § (3) bekezdése alapján többek között a kérelmezőtől is további kiegészítő indokolást kért – egyebek mellett – az alábbiak szerint:

„A humán erőforrás költségeknél az ME-É szakág esetében megjelölt becsült szakértői napszámra vonatkozó adat és a bemutatott üzemanyag költség összhangja ajánlatkérői álláspont szerint nem állapítható meg, kérjük az ellentmondás feloldását.”

Az ajánlatkérő ezen dokumentumban a Kbt. 72. § (5) bekezdése alapján összehasonlítás céljából ajánlati elemeket megalapozó adatokat is kért három további ajánlattevőtől arról, hogy az ME-É szakági műszaki ellenőri feladatok tekintetében a szerződés szerinti elvégzendő feladatokat hány szakértői órával számítva vették figyelembe az ár kalkulációjuk során.

18. A kérelmező a kiegészítő indokolást határidőben megadta, a szöveges indokolás a gépkocsi (összesítő táblázat 4. sor) költségsorra vonatkozott.

19. Az ajánlatkérő 2020. február 28-án a Kbt. 72. § (3) bekezdése alapján többek között a kérelmezőtől is további kiegészítő indokolást kért – egyebek mellett – az alábbiak szerint:

„A humán erőforrás költségeknél az ME-É szakág esetében megjelölt becsült szakértői napszámra vonatkozó adat és a bemutatott üzemanyag költség eltéréseinek szöveges indokát az Ajánlattevő megadta. Kérjük, hogy szíveskedjenek a benyújtott szöveges indoklást matematikailag levezetett számítással is alátámasztani illetőleg az ellentmondással érintett adatokat szíveskedjenek összhangba hozni.”

Az ajánlatkérő ismételt felhívta a figyelmet arra, hogy az ajánlattevő kötelessége az ajánlati ára megalapozottságára vonatkozó minden tény, adatot, kalkulációt az ajánlatkérő rendelkezésére bocsátani ahhoz, hogy megfelelő mérlegelés eredményeként az ajánlatkérő döntést hozhasson az ajánlati ár megalapozottságáról. Az ajánlatkérő köteles érvénytelennek nyilvánítani az ajánlatot, ha a közölt információk nem indokolják megfelelően, hogy a szerződés az adott áron vagy költséggel teljesíthető.

20. A kérelmező a kiegészítő árindokolást határidőben megadta, a bemutatott számítás a gépkocsi (összesítő táblázat 4. sor) költségsorra vonatkozott.

21. Az ajánlatkérő 2020. március 23-án ismét a Kbt. 72. § (3) bekezdése alapján további kiegészítő indokolást kért a kérelmezőtől az alábbiak szerint:

„1./ Kérjük, szíveskedjenek az eljárást megindító dokumentumok által igényelt feladatok tervezett időráfordítását az ME-É, ME-G, ME-V szakág esetében egyaránt órai bontásban az alábbi részletezettség szerint megadni:

- előírt kooperációk;
- helyszíni műszaki ellenőrzés;
- távoli munkavégzés, adminisztrációs munkák;
- jótállási időszakban igényelt feladatok.

Kérjük továbbá szíveskedjenek az árindokolásuk Összesítés c. táblázatában megadott üzemanyag költséget a fentiek szerinti részletezettségben megadott tevékenységek közötti megoszlásban is bemutatni.”

Az ajánlatkérő ismételten felhívta a figyelmet arra, hogy az ajánlattevő kötelessége az ajánlati ára megalapozottságára vonatkozó minden tény, adatot, kalkulációt az ajánlatkérő rendelkezésére bocsátani ahhoz, hogy megfelelő mérlegelés eredményeként az ajánlatkérő döntést hozhasson az ajánlati ár megalapozottságáról. Az ajánlatkérő köteles érvénytelennek nyilvánítani az ajánlatot, ha a közölt információk nem indokolják megfelelően, hogy a szerződés az adott áron vagy költséggel teljesíthető.

22. A kérelmező a további kiegészítő indokolást határidőben megadta, melyben táblázatban bemutatta a kért ME-É, ME-G, ME-V szakágakon kívül az alkalmazni kívánt ME-M/ME-KÉ jogosultsággal rendelkező szakemberei feladatmegosztását óra bontásban, és táblázatban bemutatta az üzemanyag költségeket a kért bontás szerinti megoszlásban.

23. Az ajánlatkérő 2020. április 3-án készítette el az írásbeli összegezést, melynek V.2.7) pontja szerint a nyertes ajánlattevő az UTIBER Kft. lett, a kérelmező ajánlata az V.2.12) pont alapján érvénytelen lett a következő indokkal:

„1./ Az ajánlat a Kbt. 73. § (6) bekezdés b) pontja alapján alkalmazandó 73. § (1) bekezdés e) pontja alapján érvénytelen az alábbi indokra tekintettel:

Ajánlatkérő az eljárást megindító felhívás V.1. pontjában előírta, hogy az ajánlati biztosíték teljesítésére a Kbt. 54. § irányadó. A Kbt. 54. § (1) bekezdése szerint az ajánlatkérő az eljárásban való részvételt ajánlati biztosíték adásához kötheti, amit az ajánlattevőnek az ajánlati kötöttség beálltáig a felhívásban meghatározott mértékben kell az ajánlatkérő rendelkezésére bocsátania. A biztosíték rendelkezésre bocsátását az ajánlattevőnek ajánlatában igazolnia kell. A Kbt. 54. § (2) bekezdés szerint az ajánlati biztosíték az ajánlattevő választása szerint teljesíthető (megjegyzés: az ajánlattételi határidő lejártáig!) az előírt pénzüsszegnek az ajánlatkérő fizetési számlájára történő befizetésével, pénzügyi intézmény vagy biztosító által vállalt garancia vagy készfizető kezesség biztosításával, vagy biztosítási szerződés alapján kiállított –készfizető kezességvállalást tartalmazó– kötelezvényvel. A Kbt. 54. § (4) bekezdése szerint, ha az ajánlattevő az ajánlatát az ajánlati kötöttség ideje alatt visszavonja vagy a szerződés megkötése az ajánlattevő érdekkörében felmerült okból hiúsul meg, az ajánlati biztosíték az ajánlatkérőt illeti meg, kivéve a 131. § (9) bekezdése szerinti esetben. Az ajánlati biztosíték az ajánlatkérőt illeti meg abban az esetben is, ha az ajánlattevő az ajánlati kötöttséggel terhelt ajánlatához az ajánlatkérő felhívására nem vagy nem megfelelően nyújtja be az egységes európai közbeszerzési dokumentumba foglalt

nyilatkozatát alátámasztó igazolásokat, és ajánlata ezen okból érvénytelennek minősül. Az ajánlattevőnek az ajánlati biztosítékot tehát jelen közbeszerzési eljárásban a Kbt. 54. § (2) bekezdésében meghatározott teljesítési módok valamelyike szerint az

- ajánlati kötöttség beálltaig (ajánlattételi határidőre),
- a felhívásban meghatározott mértékben és
- a felhívásban meghatározott tartalommal

kellott az ajánlatkérő rendelkezésére bocsátania. Ajánlattevő ajánlatában az ajánlati biztosíték megfizetését az OTP Bank által 2019. december 13. napján kelt 1-1-19-0500-0649-6. számú bankgarancia nyilatkozattal igazolta, mely az OTP Bank által 2020. március 12. napján hatályossága tekintetében módosításra került (2020.03.31.) A benyújtott bankgarancia nyilatkozat a kifizetés teljesítésének feltételei vonatkozásában az alábbiakat tartalmazza: „Az Ügyfél megbízása alapján ezennel mi, az OTP Bank Nyrt. (1051 Budapest, Nádor u. 16. Fővárosi Törvényszék Cégbírósága Cg. 01-10-041585) alatti hitelintézet nevében az OTP Bank Nyrt. Budapesti Régió, Deák Kereskedelmi Banki Centrum levelezési cím: 1138 Budapest, Váci út 135-139. C. torony 6. emelet) (továbbiakban: Bank) garanciát vállalunk az Önök javára legfeljebb 300.000,- Ft azaz Háromszázezer forint erejéig, az alábbiak szerint: E garancia vállalás alapján a Bank feltétel nélkül és visszavonhatatlanul kötelezettséget vállal arra, hogy az Önök első írásbeli felszólítására (igénybevétel), az alapjogviszony vizsgálata nélkül, a Bank vagy bármely más fél által támasztott jogi kifogás vagy vita ellenére is, az Önök javára az Önök által megjelölt összegben – legfeljebb a jelen garancia fent megjelölt keretösszege erejéig – fizetést teljesít, ha ezen a Bank levelezési címére (1138 Budapest, Váci út 135-139. C. torony 6. emelet) küldött írásbeli felszólításukban úgy nyilatkoznak, hogy az Önök által követelt összeg azért vált esedékessé, mert az Ügyfél:

1. a nyilatkozatában vállalt ajánlati kötöttség időtartamán belül visszavonta vagy kedvezőtlen irányba módosította ajánlatát;
2. az ajánlati kötöttség időtartamán belül – az Ajánlatkérő értesítése ellenére – elmulasztotta vagy megtagadta a szerződés aláírását;
3. a szerződéskötés az Ajánlattevő érdekkörében felmerült okokból hiúsult meg;
4. elmulasztotta, vagy megtagadta az ajánlati felhívás ill. szerződés szerint teljesítési biztosíték rendelkezésre bocsátását.”

A garancianyilatkozat tartalmából megállapítható tehát, hogy a Kbt. 54. § (4) bekezdés szerinti utolsó fordulatot a banki kötelezettségvállalás nem tartalmazza. Amint azt a Közbeszerzési Döntőbizottság Össz kollégiuma 1/2017. (III.21.) számú állásfoglalása is tartalmazza amennyiben az ajánlatkérő az eljárásban való részvételt ajánlati biztosíték adásához köti, úgy annak a felhívásban a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (Kbt.) 54. § (4) bekezdésében meghatározott mindhárom esetkörre kell vonatkoznia, azaz az ajánlati biztosíték az ajánlatkérőt illeti meg, ha

- az ajánlattevő az ajánlatát az ajánlati kötöttség ideje alatt visszavonja, vagy
- a szerződés megkötése az ajánlattevő érdekkörében felmerült okból hiúsul meg, továbbá
- ha az ajánlattevő az ajánlati kötöttséggel terhelt ajánlatához az ajánlatkérő felhívására nem, vagy nem megfelelően nyújtja be az egységes európai közbeszerzési dokumentumba foglalt nyilatkozatát alátámasztó igazolásokat, és ajánlata ezen okból érvénytelennek minősül.

Az Ajánlattevő arra való hivatkozása, hogy a garancia lehívhatóságához elegendő az ajánlatkérői bank felé intézett fizetési felszólítás önmagában, további feltétel bekövetkezése nélkül nem helytálló tekintettel arra, hogy a bank fizetési kötelezettsége csak a garancianyilatkozatban rögzített esetek bekövetkeztekor áll fenn. A Ptk. 6:431. § (1) bekezdése szerint ugyanis a garanciaszerződés, illetve a garanciavállaló nyilatkozat a garántőr olyan kötelezettségvállalása, amely alapján a nyilatkozatban meghatározott feltételek esetén köteles a jogosultnak fizetést teljesíteni. A Ptk. 6:435. § (1) bekezdése szerint a garántőr

abban az esetben köteles fizetést teljesíteni a garancia alapján, ha a jogosult írásban, és a garanciavállaló nyilatkozatban meghatározott követelményeket pontosan betartva szólította fel a fizetésre. Az ajánlati biztosíték 2020. március 27. napján utalással történő teljesítése a nem megfelelő tartalommal benyújtott bankgarancia nyilatkozat helyett nem fogadható el, mivel a biztosítéknak az ajánlattételi határidő lejártának időpontjától kell az Ajánlatkérő rendelkezésére állnia. Amint azt a fent hivatkozott 1/2017. (III.21.) számú összkollégiumi állásfoglalás is rögzíti, az ajánlat érvénytelen, ha az ajánlati biztosíték az ajánlati kööttség beálltáig nem, vagy nem a Kbt. 54. § (4) bekezdésében és a felhívásban meghatározott mértékben és tartalommal állt az ajánlatkérő rendelkezésére. Jelen esetben az Ajánlattevő az ajánlati biztosítékot az ajánlati kööttség beálltáig (ajánlattételi határidőre), a felhívásban meghatározott mértékben és tartalommal nem bocsátotta az ajánlatkérő rendelkezésére, melyre figyelemmel az ajánlat a Kbt. 73. § (6) bekezdés alapján alkalmazandó 73. § (1) bekezdés e) pontja alapján érvénytelen.

2./ Az ajánlat a Kbt. 73. § (2) bekezdés alapján érvénytelen az alábbi indokra tekintettel: Ajánlatkérő 2020. február 04. napján Ajánlattevőt az ajánlatában megajánlott ajánlati ár (nettó HUF) értékelési szempont tekintetében a Kbt. 72. § (1) bekezdés alapján az értékelés szempontjából lényeges ajánlati elemek tartalmát megalapozó adatok, valamint indoklás benyújtására hívta fel abból a célból, hogy a szerződés adott áron való teljesíthetőségéről meggyőződjön. 2020. február 17., 2020. február 28. továbbá 2020. március 23. napján Ajánlatkérő a Kbt. 72. § (3) bekezdése alapján Ajánlattevőt a benyújtott árindokolása elfogadhatóságának megítéléséhez – mivel az Ajánlattevő részéről benyújtott árindokolás elfogadhatósága a benyújtott árindokolás alapján továbbra is kétséges volt – további kiegészítő indoklás benyújtására hívta fel. A 2020. február 17. napján kiadott árindokolás kérelemben – egyebek mellett – Ajánlatkérő a humán erőforrás költségeknél az ME-É szakág esetében megjelölt becsült szakértői napszámra vonatkozó adat és a bemutatott üzemanyag költség összhangjának megteremtésére hívta fel Ajánlattevőt. Ajánlattevő a felhívásra kizárólag rövid szöveges indoklást nyújtott be, ezért Ajánlatkérő 2020. február 28. napján kiadott indokolás kérelemben felhívta Ajánlattevőt, hogy a benyújtott szöveges indoklást matematikailag levezetett számítással is alátámasztani illetőleg az ellentmondással érintett adatokat szíveskedjenek összhangba hozni. Ajánlattevő részéről benyújtott árindokolás alapján az ellentmondás továbbra sem került feloldásra, ezért 2020. március 23. napján Ajánlatkérő felhívta Ajánlattevőt, hogy az árindokolása Összesítés táblázatában megadott üzemanyag költséget az indokolás kérelemben megadott tevékenységenkénti (előírt kooperációk; helyszíni műszaki ellenőrzés; távoli munkavégzés, adminisztrációs munkák; jótállási időszakban igényelt feladatok) bontásban szakáganként is szíveskedjen kimutatni. A benyújtott tevékenységenkénti bontás alapján Ajánlatkérő megállapította, hogy az üzemanyagra kalkulált költség nem fedezi az Ajánlattevő indokolásában levezetett tevékenységi bontás alapján kimutatott és helyszíni jelenlétre beállított óraszámokból levezethető utazással összefüggő költséget az ajánlattétel időpontjában érvényes NAV norma szerinti értéken számítva (illetőleg nem nyújt fedezetet az Ajánlatkérő által személyes jelenléte igénylő helyszíni ellenőrzési feladatokra beállított minimum feladatmennyiségből – előírt kooperációk 69 alkalom, helyszíni műszaki ellenőrzés 23 alkalom, jótállási időszakban garanciális bejárás 5 alkalom, garanciális javítás ellenőrzése munkaterületen 10 alkalom – levezethetően szükséges utazási költségre sem.) A Kbt. 72. § (3) bekezdése szerint az ajánlattevő kötelessége az ajánlati ára megalapozottságára vonatkozó minden tény, adatot, kalkulációt az ajánlatkérő rendelkezésére bocsátani ahhoz, hogy megfelelő mérlegelés eredményeként az ajánlatkérő döntést hozhasson az ajánlati ár megalapozottságáról. Az ajánlatkérő köteles érvénytelennek nyilvánítani az ajánlatot, ha a közölt információk nem indokolják megfelelően, hogy a szerződés az adott áron vagy költséggel teljesíthető. Ha elvi

lehetőség, akár 1%-ban is, hogy nem teljesíthető a kalkuláció, az ajánlat érvénytelen. 14.K.27.045/2017/68. Az Ajánlattevő által rendelkezésre bocsátott adatok a fent leírt indokok alapján az ajánlati ár megalapozottságát nem támasztják alá, az Ajánlattevő részéről közölt információk nem indokolják megfelelően, hogy a szerződés a megajánlott ajánlati áron teljesíthető. Fentiek alapján az ajánlat a Kbt. 73. § (2) bekezdés alapján érvénytelen, mivel aránytalanul alacsony ellenszolgáltatást tartalmaz.”

24. A kérelmező 2020. április 8-án előzetes vitarendezési kérelmet nyújtott be az ajánlatkérőhöz, amelyben vitatta az összegezésben az ajánlatával kapcsolatban szereplő mindkét érvénytelenségi okot.

25. Az ajánlatkérő az előzetes vitarendezési kérelmet 2020. április 15-én elutasította.

26. A kérelmező 2020. április 23. napján jogorvoslati kérelmet nyújtott be a Döntőbizottsághoz.

A kérelmező szerint az ajánlatkérő jogsértően nyilvánította érvénytelenné a kérelmező ajánlatát, a kérelmező szerint mindkét érvénytelenségi ok jogsértő, mely érvénytelenségi okokat az alábbi 1. és 2. kérelmi elemként rögzítette.

Az 1. érvénytelenségi ok: Az ajánlat érvénytelenségének jogsértő megállapítása a Kbt. 73. § (6) bekezdés b) pontja alapján alkalmazandó 73. § (1) bekezdés e) pontja alapján. A kérelmező szerint az ajánlatkérő által kért ajánlati biztosítékot határidőre, és a megjelölt összegre vonatkozóan nyújtotta be.

A 2. érvénytelenségi ok: Az ajánlat érvénytelenségének jogsértő megállapítása a Kbt. 73. § (2) bekezdés alapján. A kérelmező szerint az ajánlatkérő kéréseire az árindokolást minden esetben megfelelően megadta.

27. A Döntőbizottság a jogorvoslati eljárást D.155/2020. ügyszámon folytatta le.

28. Az ajánlatkérő a D.155/2020. számú jogorvoslati ügyben benyújtott érdemi észrevételében kérte a jogorvoslati kérelem elutasítását alaptalanság miatt.

29. A Döntőbizottság a 2020. június 18-án kelt D.155/17/2020. számú határozatában a kérelmező jogorvoslati kérelmének helyt adott, és az 1. érvénytelenségi ok körében megállapította, hogy az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 71. § (10) bekezdésére, a Kbt. 73. § (6) bekezdés b) pontjára, a Kbt. 73. § (1) bekezdés e) pontjára tekintettel a Kbt. 69. § (2) bekezdését. A 2. érvénytelenségi ok körében a Döntőbizottság megállapította, hogy az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 73. § (2) bekezdésére és a Kbt. 72. § (3) bekezdésére tekintettel a Kbt. 69. § (2) bekezdését.

A Döntőbizottság megsemmisítette az ajánlatkérő 2020. április 3-án készített írásbeli összegezését, és a jelen közbeszerzési eljárásban azt követően hozott döntéseit.

A Döntőbizottság az ajánlatkérővel szemben 500.000.-Ft bírságot szabott ki.

30. A Döntőbizottság a D.155/17/2020. számú határozatának indokolásában a rendelkezésére álló bizonyítékok értékelése alapján az 1. érvénytelenségi ok körében megállapította, hogy az ajánlatkérő eljárási cselekményei nem voltak egyértelműek, mert a Kbt. irányadó 114. § (2) bekezdés első fordulata értelmében a 67. § (1) bekezdése szerinti nyilatkozat tekintetében az Európai Bizottság által meghatározott egységes

formanyomtatvány nem alkalmazandó, ahol e törvény Második Része „egységes európai közbeszerzési dokumentumot” említ, az alatt a 67. § (1) bekezdése szerinti nyilatkozatot kell érteni. Az ajánlatkérő nem közölte a kérelmezővel, hogy az alkalmazott eljárásfajtára tekintettel a Kbt. 67. § (1) bekezdése szerinti nyilatkozat tekintetében és milyen tartalommal kéri az ajánlati biztosíték kiegészítését.

Ezen kívül a kérelmező ajánlatából, és az ajánlatkérő eljárást lezáró döntését tartalmazó írásbeli összegezésből megállapítható, hogy a kérelmező bankgaranciája a bank fizetési kötelezettségét 4 esetkörre határozta meg.

A kérelmező bankgaranciája tartalmazta „a szerződéskötés az Ajánlattevő érdekkörében felmerült okokból hiúsult meg” és „elmulasztotta, vagy megtagadta az ajánlati felhívás, ill. szerződés szerint teljesítési biztosíték rendelkezésre bocsátását” kitételeket, amelynek alapján a bankgarancia az ajánlatkérő kötelező tartalmi előírása hiányában is kiterjedt a Kbt. 54. § (4) bekezdés utolsó fordulata szerinti banki fizetési kötelezettségre.

31. A Döntőbizottság a D.155/17/2020. számú határozatának indokolásában a rendelkezésére álló bizonyítékok értékelése alapján a 2. érvénytelenségi ok körében többek között megállapította, hogy további indokoláskéréssel az ajánlatkérő tisztázni tudja a kiegészítő indokolásban közölt információk alapján azon kétségét, hogy az üzemanyagra kalkulált költség megfelel-e az ajánlattétel időpontjában érvényes NAV norma szerinti értéknek, továbbá az észrevételében hivatkozott a kérelmezőnek az oda út-vissza út kiindulópontjára és a cég gépjármű flottájának 2021. évi megújítására vonatkozó kétségeit.

32. A Döntőbizottság D.155/17/2020. számú határozata az ajánlatkérő részére 2020. június 18. napján, a kérelmező részére 2020. június 19. napján kézbesítésre került.

33. A Döntőbizottság D.155/17/2020. számú határozata ellen az ajánlatkérő 2020. július 2. napján keresetet nyújtott be a bírósághoz. Kérte a határozat megváltoztatását, a jogsértés és a jogkövetkezmények mellőzését.

34. Az ajánlatkérő 2020. június 21. napján az EKR rendszerben „Egyéb kommunikáció” típusú eljárási cselekményt rögzített, a következő tartalommal:

„Ajánlati kötöttség fenntartására felkérés

A Budapest Környéki Törvényszék (1146 Budapest, Thököly út 97-101.) ajánlatkérő megbízásából eljárva tájékoztatjuk a T. Ajánlattevőket, hogy a Közbeszerzési Döntőbizottság D.155/17/2020. számú határozatával a HunGal Mérnöki és Vezetői Tanácsadói Kft. jogorvoslati kérelmének helyt adott. A közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény 165. § (12) bekezdésében foglaltak alapján, ha a Közbeszerzési Döntőbizottság megsemmisíti az ajánlatkérőnek az eljárást lezáró döntését, az ajánlatkérő köteles a határozat véglegességének időpontjától számított harminc napon belül új eljárást lezáró döntést hozni. Ha az eljárás előre láthatólag nem eredménytelen, döntése meghozatala előtt – határidő tűzésével – be kell szereznie valamennyi érvényes ajánlatot tevő nyilatkozatát arról, hogy ajánlatát fenntartja. Ha az ajánlattevő a megadott határidőben nem nyilatkozott, úgy kell tekinteni, hogy ajánlatát nem tartja fenn. Ha az ajánlatkérő az eljárásban való részvételt ajánlati biztosíték adásához kötötte, az ajánlatát fenntartó ajánlattevőnek igazolnia kell az ajánlati biztosíték fenntartását vagy újbóli rendelkezésre bocsátását az ajánlati kötöttségnek az ajánlatkérő által meghatározott új idejére. A hivatkozott jogszabályi előírásokra figyelemmel a Kbt. 165. § (12) bekezdése alapján az Ajánlatkérő kéri a T. Ajánlattevők kifejezett nyilatkozatát, hogy ajánlatukat az ajánlati kötöttség idejére, azaz a határozat véglegességének időpontjától számított harminc napra fenntartják-e. Az ajánlati kötöttség fentiek alapján

meghatározott lejárata: 2020. július 20. napja. *A nyilatkozattétel és ajánlati biztosíték fenntartásának vagy újbóli rendelkezésre bocsátásának Ajánlatkérő által meghatározott határideje: 2020. június 25. napján 12:00 óra.* Ajánlatkérő a Kbt. 165. § (12) bekezdése alapján felhívja a figyelmet arra, hogy amennyiben az ajánlattevő a megadott határidőben nem nyilatkozott, úgy kell tekinteni, hogy ajánlatát NEM tartja fenn. Az ajánlatát fenntartó ajánlattevőnek igazolnia kell az ajánlati biztosíték fenntartását vagy újbóli rendelkezésre bocsátását az ajánlati kötöttségnek az ajánlatkérő által meghatározott új idejére. A pénzügyi intézmény vagy biztosító által vállalt garancia vagy készfizető kezesség biztosításával, vagy biztosítási szerződés alapján kiállított – készfizető kezességvállalást tartalmazó – kötelezvényvel teljesített ajánlati biztosíték esetében a biztosíték rendelkezésre bocsátását igazoló okirat benyújtásának határideje megegyezik a fentiek szerinti nyilatkozattételre megállapított határidővel. Tájékoztatjuk az Ajánlattevőt, hogy ha ajánlatát nem tartja fenn, az eljárás további részében az értékelés során ajánlatát figyelmen kívül kell hagyni.”

35. Az EKR rendszerben a fenti eljárási cselekmény vonatkozásában „Indítás dátuma: 2020.06.21. 15:11:42, Lezárás dátuma: 2020.06.21. 15:22:03, Státusz: Kiküldve” szerepel.

36. Az ajánlatkérő 2020. június 21-i „Egyéb kommunikáció” „Ajánlati kötöttség fenntartására felkérés” eljárási cselekményére 4 ajánlattevő nyilatkozott 2020. június 23. és 2020. június 25. között az ajánlat fenntartásáról.

37. A kérelmező az ajánlatkérő 2020. június 21-i „Egyéb kommunikáció” „Ajánlati kötöttség fenntartására felkérés” eljárási cselekményére 2020. július 1. napján tette meg a nyilatkozatát. Közölte, hogy az ajánlatát benyújtásának napjától folyamatosan fenntartotta, és az ajánlatkérő többszöri határidő módosítása következtében immár 2020. július 20. napjában meghatározott ajánlati kötöttség idejére, azaz a Közbeszerzési Döntőbizottság határozata véglegességének időpontjától számított harminc napra is folyamatosan fenntartja. Bejelentette, hogy mivel az ajánlatkérő az általa kezdeményezett jogorvoslati eljárás ideje alatt, nevezetesen 2020. június 3. napján az általa banki átutalással ajánlati biztosítékként korábban már teljesített 300.000.-Ft összeget, kérése és megkérdezése nélkül, egyoldalú döntése alapján számlájára visszautalta, a tegnapi napon, azaz 2020. június 30. napján 300.000.-Ft összegben a megadott ajánlatkérői számlára utalás formájában a kérelmező az ajánlati biztosítéket újból rendelkezésre bocsátotta. (A bank átutalási igazolását a nyilatkozathoz csatolta.)

38. A kérelmező 2020. július 1. napján előzetes vitarendezési kérelmet is benyújtott, amelyben előadta, hogy a tárgyi közbeszerzési eljárásban az ajánlatkérő a 2020. június 21-i „Egyéb kommunikáció” iratában a Kbt. 165. § (12) bekezdését, és a Kbt. 2. § (3) bekezdésében rögzített alapelvet a Kbt.-vel ellentétesen alkalmazta, és ezen eljárási cselekmény sérelmes a kérelmező vonatkozásában. A tárgyi iratot az EKR rendszeren keresztül 2020. június 29. napján vette át a kérelmező. A kérelmező 2020. június 29. napján észlelte, hogy az ajánlatkérő a tárgyi közbeszerzési eljárásban EKR rendszeren keresztül 2020. június 21. napján kibocsátott „Egyéb kommunikáció” tárgyú dokumentumot küldött, melyben az ajánlatkérő jogsértően rövid határidőt tűzött ki az ajánlatok fenntartását tartalmazó nyilatkozatok visszaküldésére, és a már korábban teljesített ajánlati biztosítékok ismételt rendelkezésre bocsátására. A pénzügyi intézmény illetékes ügyintézőjének szóbeli tájékoztatása szerint – aki írásbeli nyilatkozatot tenni a várható ügyintézési tartammal kapcsolatban felelősségkizárási okok miatt nem tud –, egy új bankgarancia nyilatkozat kiadása a COVID járványhelyzetben jelentősen romlott ügyintézési feltételek miatt – optimális ügymenettel kalkulálva is legkevesebb 10 munkanapot igényel. Az „Egyéb

kommunikáció” megnevezésű „Ajánlati kötöttség fenntartására felkérés” üzenet küldése pedig nyilvánvalóan félrevezető, hiszen az üzenet megnevezése egyáltalán nem tükrözi a benne foglalt tartalom fontosságát. Kérte az ajánlatkérő nyilatkozatát, hogy a kérelmező ajánlatát is érvényesnek tekinti-e, és ezen nyilatkozata függvényében jelezze, hogy az „Ajánlati kötöttség fenntartására felkérés”-t a kérelmezőnek is címezte-e, továbbá az ajánlatkérő igazolja vissza, hogy a csatolt, 2020. július 1. napján kelt nyilatkozat szerinti „Ajánlati kötöttség fenntartására és ajánlati biztosíték ismételt rendelkezésre bocsátására” tekintettel elismeri-e a kérelmező ajánlata vonatkozásában az ajánlati kötöttség fennállását.

39. Az ajánlatkérő a kérelmező 2020. július 1-i előzetes vitarendezési kérelmét 2020. július 6. napján elutasította. Válaszában közölte, hogy az ajánlatkérő szerint nem volt semmilyen akadálya annak, hogy a kérelmező az ajánlati kötöttség fenntartására vonatkozó nyilatkozatát és/vagy az ajánlati biztosíték rendelkezésre bocsátásának nehézségeit az ajánlatkérővel a megadott határidőben közölje. Az ajánlatkérő, de a gazdasági szereplők is a jóhiszeműség és a tisztesség követelményeinek megfelelően kötelesek eljárni. Az EKR rendszerben korábbi ajánlati kötöttség hosszabbítására történő felhívás esetén, illetőleg az összegezés kiküldését követően az ajánlatkérői felületen újabb „ajánlati kötöttség fenntartására való felkérés” eljárási cselekmény nem indítható, az ajánlatkérő csak „egyéb tájékoztatás” eljárási cselekménnyel tud az ajánlattevők számára értesítést küldeni.

40. A kérelmező 2020. július 10. napján ismételten előzetes vitarendezési kérelmet nyújtott be, amely szerint az ajánlatkérő a kérelmező 2020. július 1. napján benyújtott előzetes vitarendezési kérelmére hiányos választ adott, és így nem tisztázta, hogy a kérelmező ajánlatát a Közbeszerzési Döntőbizottság határozatát követően érvényesnek minősítette-e, vagy sem. A Kbt. 165. § (12) bekezdését az ajánlatkérő jogsértően alkalmazta, e jogszabály érvényes ajánlatokról beszél! Szó nincs arról tehát, hogy az ajánlatok bírálatának előfeltétele lenne annak megállapítása, hogy „fenntartott ajánlat”-okról van-e szó. Megalapozatlan jelenleg tehát az ajánlatkérő azon gyakorlata, amit az ajánlati kötöttség fenntartásával kapcsolatban képvisel. Javasolta, hogy az ajánlatkérő tisztázza, hogy a válaszában ismertetett, a Kbt. 165. § (12) bekezdése tekintetében képviselt értelmezését mire alapozza, a kérelmező ajánlatát érvénytelenné nyilvánító döntését vonja vissza, és döntését változtassa meg oly módon, hogy az ajánlattevő ajánlatát is érvényes ajánlatként hirdesse ki, majd végezze el az érvényes ajánlatok értékelését.

41. Az ajánlatkérő a kérelmező 2020. július 10-i előzetes vitarendezési kérelmét 2020. július 15. napján elutasította. Válaszában közölte, hogy a Kbt. 165. § (12) bekezdése alapján elrendelt eljárási cselekményeit jogszerűnek tartja. 2020. június 21. napján 2020. június 25. 12:00 órai teljesítési határidővel a kérelmezőt és valamennyi további ajánlattevőt is felhívta az eljárásban nyilatkozattételre arról, hogy ajánlatát fenntartja-e. Bármely ajánlattevő – a Kbt. által lehetővé tett keret között – saját mérlegelési jogkörben választhatja meg, hogy az ajánlati biztosítékot milyen formában bocsátja az ajánlatkérő rendelkezésére, ez nem érinti azonban az ajánlati biztosíték határidőben történő rendelkezésre bocsátásának kötelezettségét.

42. Az ajánlatkérő 2020. július 20. napján elkészítette és az ajánlattevőknek megküldte az új döntést tartalmazó írásbeli összegezést. Az összegezés szerint az eljárás eredményes lett, a nyertes ajánlattevőként az UTIBER Közúti Beruházó Kft. került kihirdetésre, ajánlati ára: nettó 14.791.000.-Ft.

43. Az írásbeli összegezés VI.1.10) További információk 3. pontjában az alábbi közlés szerepelt:

„3./ A Kbt. 70. § (2) bekezdése és a Kbt. 165. § (12) bekezdése alapján az Ajánlatkérő az alábbi ajánlattevők ajánlatát – mivel az Ajánlatkérő részéről előírt határidőig ajánlati kötöttségük fenntartása tekintetében nem nyilatkoztak – az értékelés során figyelmen kívül hagyta:”

- kérelmező,
- Mecsek Mérnökiroda Kft.,
- AGROINVEST Vállalkozó, Szolgáltató és Mérnöki Zrt.,
- ATROX-MÉRNÖK Kft.,
- KÖMI Mérnökiroda Kft.,
- Kasib Mérnöki Manager Iroda Kft.,
- FÖBER Nemzetközi Ingatlanfejlesztő és Mérnöki Zrt.

A jogorvoslati kérelem

44. A kérelmező a jelen jogorvoslati kérelmét 2020. július 21. napján nyújtotta be, amelyet 2020. július 27. napján hiánypótolta.

A jogorvoslati kérelem alapján indított jogorvoslati eljárás ügyintézési határideje a Kbt. 164. § (7) bekezdése szerint 2020. augusztus 3. napján kezdődött meg.

45. Kérte a jogsértés megállapítását, az összegezés és eljárási cselekmények megsemmisítését, az ajánlatkérő felhívását a Kbt.-nek megfelelő eljárásra.

46. A kérelmező a következő két kérelmi elemmel vitatta az ajánlatkérő közbeszerzési eljárásának a jogszerűségét:

47. Az 1. kérelmi elem / Jogsértő ajánlati kötöttség fenntartására felhívás a Kbt. 165. § (12) bekezdése alapján, a Kbt. 2. § (3) bekezdésében rögzített alapelvekre tekintettel.

A kérelmező álláspontja szerint a 2020. június 21. napján kelt „Egyéb kommunikáció” dokumentum megküldése a Kbt. 165. § (12) bekezdésébe, és a Kbt. 2. § (3) bekezdésébe ütközik, az alábbiak miatt:

A kérelmező 2020. június 29. napján észlelte, hogy az ajánlatkérő tárgyi közbeszerzési eljárásban EKR rendszeren keresztül 2020. június 21. napján kibocsátotta a tárgyi eljárási cselekményt az ajánlattevőknek.

Az eljárási cselekményében az ajánlatkérő jogsértően rövid határidőt tűzött ki az ajánlatok fenntartását tartalmazó nyilatkozatok visszaküldésére, és a már korábban teljesített ajánlati biztosítékok ismételt rendelkezésre bocsátására. Ezen állítást arra alapította, hogy a kérelmező a tudomásszerzést követően haladéktalanul megkereste a bankgarancia nyújtó pénzügyintézetét, hogy felmérje, mennyi időt igényel egy új bankgarancia nyilatkozat ismételt kibocsátása.

A pénzügyintézet illetékes ügyintézőjének szóbeli tájékoztatása szerint az ügyintézés optimális ügymenettel kalkulálva is legkevesebb 10 munkanapot igényel.

Az ajánlatkérő a 2020. június 25. 12:00 órai benyújtási határidő megállapításakor nem volt tekintettel arra, hogy az egyes ajánlati biztosíték nyújtási formák valójában mennyi beszerzési időt igényelhetnek. Az ilyen ajánlatkérői eljárási cselekmény sem tisztességesnek, sem jóhiszeműnek nem tekinthető. Az ajánlatkérő által tűzött határidő megtartását tovább nehezítette, hogy az ajánlatkérő egy hétvégére eső napon, azaz 2020. június 25-én vasárnap délután küldte ki EKR rendszer útján az iratát, tehát ily módon is rövidítette a válaszadásra rendelkezésre álló időszakot.

Az irat megnevezése félrevezető, nem tükrözi a benne foglalt tartalom fontosságát.

Mindezeken felül is azonban alapvetően aggályos, és a kérelmező jelen jogorvoslati kérelmét lényegileg erre alapozza, hogy az ajánlatkérő felkérést küldhetett-e a kérelmezőnek 2020. június 21. napján, ha a Kbt. 165. § (12) bekezdése szerint az ajánlatkérőnek „valamennyi érvényes ajánlatot tevő nyilatkozatát” kell beszereznie arról, hogy ajánlatát fenntartja.

A kérelmező jogorvoslati eljárást indított az ajánlatának jogsértő érvénytelenné nyilvánítása miatt a Közbeszerzési Döntőbizottság előtt. A Döntőbizottság a kérelemnek helyt adott, és a Döntőbizottság megsemmisítette az ajánlatkérő kérelmező által vitatott 2020. április 3-án készített írásbeli összegezését, és a jelen közbeszerzési eljárásban azt követően hozott döntéseit.

A Döntőbizottság D.155/17/2020. számú határozatának kézhezvételét követően (2020. június 19.) azonban a kérelmező semmilyen értesítést nem kapott arról, hogy az ajánlatkérő az ajánlatát időközben érvényesnek nyilvánította volna. Az „Egyéb kommunikáció” fejlécében, az ajánlat azonosító adatai rovatban is ez szerepel:

„Nemzeti, Kbt. 113. § Nyílt eljárás - EKR001403712019/5390 (E60 - Szerződéskötési-, teljesítési szakasz) Érvénytelen ajánlat”.

Egy esetleges újabb érvénytelenné nyilvánítás megelőzése érdekében, és hogy az ajánlatkérő az eljárás további részében az értékelés során a kérelmező ajánlatát figyelmen kívül ne hagyhassa, 2020. június 30. napján 300.000.-Ft összegben az ajánlatkérő által megadott bankszámlára utalással újólaj ajánlati biztosítékot nyújtott az ajánlatkérő számára. Ezt szükségessé tette az a körülmény is, hogy az ajánlatkérő a korábban már teljesített 300.000.-Ft biztosíték összeget, kérése és megkérdezése nélkül, egyoldalú döntése alapján a kérelmező számlájára visszautalta.

A helyzet tisztázása érdekében, és az egyértelműség kedvéért a kérelmező 2020. július 1. napján haladéktalanul a Kbt. 165. § (12) bekezdése szerinti nyilatkozatot juttatott el az ajánlatkérőhöz EKR útján, és egyidejűleg igazolta az ajánlati biztosíték megismételt rendelkezésre bocsátását is.

Ezt követően a Kbt. 165. § (12) bekezdésében foglalt előírások jogsértő értelmezését, és alkalmazását támasztotta alá az ajánlatkérő előzetes vitarendezési kérelmet elutasító válasza is.

A kérelmező szerint az ajánlatkérői véleménynek jogszabályi alapja nincsen, sőt kifejezetten ellentétes a Kbt. 165. § (12) bekezdésében írt norma szövegével.

A Kbt. 165. § (12) bekezdés rendelkezése érvényes ajánlatokról beszél! Szó nincs arról tehát, hogy az ajánlatok bírálatának előfeltétele lenne annak megállapítása, hogy „fenntartott ajánlat”-okról van-e szó.

A Közbeszerzési Döntőbizottság döntése a többi ajánlat érvényességére, érvénytelenségére nem volt semmilyen hatással. Nem kellett tehát az ajánlatkérőnek „újra elvégeznie minden fenntartott ajánlat bírálatát”. Kizárólag a kérelmező ajánlatának érvényessége tekintetében kellett döntést hoznia, ez volt az egyetlen „nyitott bírálati kérdés” a közbeszerzési eljárásban. Ide tartozó kérdés, hogy a közbeszerzési fogalmak következetes használatát is elmulasztotta logikai okfejtése kialakításakor az ajánlatkérő. A beérkezett ajánlatok vizsgálatának első szakasza ugyanis „a bírálat”, a második szakasza csak „az értékelés”. Ezt a sorrendet valóban követnie kellett volna az ajánlatkérőnek.

A kérelmező szerint a Kbt. eltérést nem enged a Kbt. 165. § (12) bekezdésének alkalmazásával kapcsolatban. Megalapozatlan az ajánlatkérő azon gyakorlata, amit az ajánlati kötöttség fenntartásával kapcsolatban képvisel.

48. A 2. számú kérelmi elem / Az ajánlat jogsértő figyelmen kívül hagyása a Kbt. 165. § (12) bekezdése alapján, a Kbt. 2. § (3) bekezdésében rögzített alapelvekre tekintettel.

Az ajánlatkérő 2020. július 20. napján kelt összegezésében közölt megállapítás jogsértő a következőkre tekintettel.

Az ajánlatkérő jogsértően kért a kérelmezőtől az ajánlati kötöttség fenntartására vonatkozó nyilatkozatot, mielőtt a kérelmezői ajánlat érvényessége, vagy érvénytelensége tekintetében döntést hozott volna. Az összegezés tartalmából szerzett arról tudomást a kérelmező, hogy az ajánlatát az érvényesség tekintetében egyáltalán nem vizsgálta meg az ajánlatkérő, hanem a Kbt. 165. § (12) bekezdését jogsértően alkalmazva a kérelmező ajánlatát „figyelmen kívül hagyta”.

A Kbt. alapelveinek és a közbeszerzésekre vonatkozó szabályozás céljainak tudatos figyelmen kívül hagyása, valamint a joggal való visszaélés okán pedig az ajánlatkérő magatartása a jóhiszeműség, és tisztesség alapelveivel is ellentétes.

49. A jogsértő esemény megtörténte és kérelmező tudomásszerzése:

1. számú kérelmi elem tekintetében:

Jogsértő esemény időpontja: 2020. július 06. (Előzetes vitarendezési kérelemre adott ajánlatkérői válasz)

Tudomásszerzés időpontja: 2020. július 07. (Előzetes vitarendezési kérelemre adott ajánlatkérői válasz kézhezvétele EKR rendszeren keresztül).

2. számú kérelmi elem tekintetében:

Jogsértő esemény időpontja: 2020. július 20. (Eljárást lezáró Összegezés kibocsátása)

Tudomásszerzés időpontja: 2020. július 20. (Összegezés kézhezvétele EKR rendszeren keresztül).

50. A kérelmező a hiánypótlásában az 1. kérelmi elem körében a tudomásra jutására a következőket adta elő.

Az ajánlatkérő 2020. június 21-i „Egyéb kommunikáció” tárgyú dokumentumát az EKR rendszeren keresztül 2020. június 29. napján vette kézhez, a következők szerint.

Az EKR értesítések a kérelmező ügymenetében egy központi (office@hungal.hu) email címre érkeznek, ezeket a küldeményeket a kérelmező több kollégája is látja. Ha valaki megnyit egy adott üzenetet, az a többiekénél is olvasatlan lesz.

„Minden – a kérelmező részvételével zajló – közbeszerzési eljárásban erre a címre érkezik értesítés az EKR-ből. 2020. június 22-én hétfőn ajánlattételi határidő járt le egy másik közbeszerzési eljárásban, reggel a beadás után már érkezett egy email az EKR-ből, aminek a megnyitása után a közvetlenül előtte érkezett levélre állt át a kijelölés, így válhatott olvasottá, ráadásul nem a korábbi „címkével” ellátva, amiben már a levél megnyitásakor látható, hogy ajánlati kötöttség kiterjesztésére kérnek fel, hanem egy teljesen általános „egyéb kommunikáció”-ként megjelölt levélben.” (A különbség szemléltetése érdekében csatolta az EKR felület releváns képét.) Az ajánlatkérő csak az előzetes vitarendezés során adott válaszában jelezte azt a körülményt, hogy az összegezés kiküldését követően az ajánlatkérői felületen újabb „ajánlati kötöttség fenntartására való felkérés” eljárási cselekmény – technikai okok miatt – nem indítható.

Az események alakulásában az is közrejátszott, hogy nem normál munkarend szerinti munkanapon, hanem a nyári szabadságolások közepén, egy vasárnapi napon és délután érkezett a levél. Ez azért lényeges körülmény, mert ha munkaidőben jön értesítés, azt a kérelmező gyakorlatának megfelelően egyből megnyitja valamelyik irodában tartózkodó munkatárs, és átküldi a többi érintett kollégájának, hétköznap tehát sokkal kisebb az esély arra, hogy olvasatlan maradjon egy elektronikus küldemény. Hétfőig, és szabadságolási időszakok alatt nyilvánvalóan több olvasatlan levele „keletkezik” mindenkinek, emiatt könnyebben átsiklik rajta a szem. Előadta továbbá, hogy az ajánlatkérő semmilyen más csatornán keresztül nem jelezte a kérelmező felé, hogy egy lényeges eljárási cselekményével kapcsolatban, szoros határidőt szabott, és hogy annak mulasztása milyen szigorú következményekkel járhat. A kérelmező az ajánlatkérők által elérhető EKR felületet nem ismeri, így nincs tudomása arról, hogy az ajánlatkérő észlelhette-e, hogy a küldemény megérkezett-e a kérelmezőhöz, azt a kérelmező olvashatta-e stb.

Fentiekből is látható, hogy az EKR informatikai rendszer – bár jelentősen gyorsítja, és egyszerűsíti a közbeszerzési eljárásokat, rendhagyó körülmények sajnálatos együttes jelentkezésekor hátrányos helyzetekhez vezethet.

51. A kérelmező 2020. augusztus 17-én az ajánlatkérő észrevételére a következő nyilatkozatot tette.

Az ajánlatkérő észrevételében összefoglalt „Eljárásjogi észrevételeket”, és „Érdemi észrevételeket” is vitatta.

Az ajánlatkérő eljárásjogi állítása a valóságnak nem felel meg, hiszen a kérelmező a jogorvoslati kérelmében részletesen ismertette, hogy milyen körülményei voltak a jogsértésnek, és milyen okok vezettek a jogsértés kialakulásához. Vissza kell tehát utasítani azt a feltételezést, hogy a kérelmező bármilyen „indokkal” szándékosan „késlekedett volna” a kérdéses ajánlatkérői küldemény átvételével. A jogorvoslati kérelemben, és annak hiánypótlásában részletesen, és a valóságnak megfelelően feltárta az ügy részleteit, a kérelmező jogszerű magatartásához, és mindvégig jóhiszemű eljárásához véleménye szerint kétség nem férhet.

Az ajánlatkérő viszont éppen a releváns körülményekről nem tett érdemi nyilatkozatot a jelen jogorvoslati eljárás során, nevezetesen, hogy miért nem az általa hivatkozott jogszabályi rendelkezések szerint, és miért nem a Döntőbizottság D.155/17/2020 számú határozatában adott iránymutatás szerint választotta ki a hatósági döntést követően az eljárási cselekményeit. Továbbra sem adta jogszerű, és minden aggályt eloszlató magyarázatát annak, hogy a kérelmezői ajánlat érvényessége/érvénytelensége kérdéséhez kapcsolódóan miért nem a korábban az ajánlat tekintetében felmerült „kétségeit” kívánta eloszlatni, tisztázó kérdések feltételével.

Az ajánlatkérő észrevétele

52. A jogorvoslati kérelemmel kapcsolatos eljárásjogi észrevételek.

A 89/665/EGK és a 92/13/EGK tanácsi irányelvnek a közbeszerzési szerződések odaítélésére vonatkozó jogorvoslati eljárások hatékonyságának javítása tekintetében történő módosításáról szóló, az Európai Parlament és a Tanács 2007/66/EK irányelv 1. cikkének 3. pontja rendelkezik arról, hogy a jogorvoslati eljárás igénybevételét legalább azon személyek számára lehetővé kell tenni, akiknek érdekében áll vagy állt egy adott szerződés elnyerése, és akiknek az állítólagos jogsértés érdeksérelmet okozott vagy ennek kockázata fennáll.

A Kbt. 148. § (2) bekezdése rendelkezik az ügyfélképeségről.

Megítélése szerint a jelen ügyben a Döntőbizottságnak abban a kérdésben kell állást foglalnia, hogy az ajánlatkérő Kbt. 165. § (12) bekezdés szerinti eljárási cselekménye közvetlenül sértette, veszélyeztette-e a kérelmező valamely jogát, okozott-e az ajánlatkérő a kérelmezőnek érdeksérelmet és ez az érdek jogosnak minősíthető-e.

A Kúriának a Kbt. 148. § (2) bekezdése kapcsán kifejtett álláspontja szerint az ügyfélképeség kifejezés az iránymutató jogirodalmi álláspont szerint és a közbeszerzési gyakorlatban elterjedt, a Közbeszerzési Döntőbizottság által használt, de a bíróságok által is átvett kifejezés, amely arra utal, hogy ki lehet a jogorvoslati eljárás kérelmezője. Az ügyfélképeség fogalom alapján bárki nem lehet kérelmező, csak az, akit a Kbt. 148. §-a meghatároz, és csak abban a kérdésben, amely tekintetben jogát vagy jogos érdekét a törvénybe ütköző tevékenység vagy mulasztás sérti vagy veszélyezteti. A jog vagy jogos érdek megsértésének vagy veszélyeztetésének kellően közvetlennek kell lennie ahhoz, hogy a kérelem benyújtásának jogát megalapozza. [BH 220. 190.].

Az ajánlatkérő álláspontja szerint a Kbt. 2. § (3) bekezdésében foglaltak alapján a kérelmező is a jóhiszeműség és a tisztesség követelményeinek megfelelően köteles eljárni. A jogorvoslati jog érvényesítése nem járhat azzal a következménnyel, hogy azt a kérelmező visszaélészerűen alkalmazza.

A kérelmező saját jogorvoslati kérelmében sem vitatotta a 2020. június 21-i ajánlatkérői eljárási cselekményre vonatkozóan az EKR rendszer tájékoztatását megkapta. A kérelmező tehát észlelte, hogy az EKR rendszertől az ajánlatkérői eljárással kapcsolatosan értesítés érkezett, azonban az értesítés tartalmának megismerését 2020. június 29-ig nem tartotta szükségesnek. A kérelmező ezért e körben nem hivatkozhat megalapozottan jogos érdeksérelmre, az EKR eljárási cselekményekkel kapcsolatos munka megszervezése (jogosultságok kiosztása, helyettesítés biztosítása) és ellenőrzése (pl. vezetői ellenőrzés, „négy szem elv”, stb.), az ajánlatkérői tájékoztatások megismerése, az eljárási cselekmények

határidőben történő megtétele és benyújtása a kérelmező feladata és felelőssége, ezért nem sérelmezheti, hogy nem kapta meg azokat az információkat, amelyek az ajánlati kötöttsége fenntartásáról való döntéséhez szükségesek lettek volna. A jogalkalmazói gyakorlat következetes abban is, hogy a határidőket és azok megtartását nem érinti a gazdasági szereplő azon szubjektív döntése, hogy a rendelkezésére bocsátott információkat mikor kívánja megismerni. Az eljárási cselekmények a hozzáférhetővé válás időpontjától kezdődően közöltnek („kézbesítettnek”) tekinthetők, a tudomásszerzés időpontja nem függ és nem is függhet attól, hogy a gazdasági szereplő a hozzáférhetővé és megismerhetővé tett információt mikor tekinti meg.

Nem feleltethető meg a jóhiszemű és tisztességes eljárás alapelvei követelményének az a kérelmezői passzív magatartás, amely semmilyen módon nem mozdította elő, hogy a kérelmező az ajánlati kötöttsége fenntartásához szükséges információkat megismerje. A jóhiszemű és tisztességes eljárás alapelvei követelményével az sem egyeztethető össze, hogy a kérelmező hosszú ideig késlekedett az ajánlatkérői információk megismerésével. A kérelmező 2020. június 21-ét követő, a nyilatkozattételre rendelkezésre álló további 3 teljes munkanapon sem tett semmit annak érdekében, hogy az ajánlatkérői tájékoztatás tartalmát megismerje és ajánlati kötöttségét határidőben fenntartsa. A kérelmező az ajánlatkérői tájékoztatást csak annak beérkezésétől számított 8. napon tartotta szükségesnek megismerni és az abban foglalt felhívásnak megfelelő eljárási cselekményt csak az ajánlati kötöttség fenntartására nyitva álló határidőn túl, az azt követő 5. és 6. napon 2020. július 1. napján (ajánlati biztosíték utalása 2020. június 30.) pótolta, amely cselekmény azonban már nyilvánvalóan nem befolyásolhatta az érvényes ajánlattételét, mivel a Kbt. 165. § (12) bekezdése alapján irányadó Kbt. 70. § (2) bekezdése értelmében az ajánlatát figyelmen kívül kellett hagyni. A kérelmező érdeksérelmét valójában tehát nem a kifogásolt ajánlatkérői eljárási cselekmény okozta, hanem a tényállás szempontjából jelentős azon körülmény, hogy az ajánlatkérői tájékoztatás tartalmának megismerésével alapos indok nélkül késlekedett. Ebből következően viszont az ajánlatkérői eljárási cselekmény és a vélelmezett jogsértés között közvetlen oksági összefüggés nem áll fenn.

A Kbt. és a következetes jogalkalmazói gyakorlat a határidőben gyakorolható eljárási cselekmények teljesítési határidejének elmulasztásához (késedelméhez) az érvénytelenség vagy a figyelmen kívül hagyás (pl. ajánlati kötöttség, elkésett hiánypótlás, hiánypótlási korlátba ütköző irat, stb.) jogkövetkezményét fűzi. Az elmulasztott eljárási cselekmények kapcsán a jogorvoslati kérelem benyújtása „igazolási kérelem”-ként vagy „törvényességi óvás”-ként nem szolgálhat. Abban is következetes a jogalkalmazói gyakorlat, hogy egy adott eljárási cselekményt nem az elnevezése, hanem annak tartalma alapján kell megítélni.

Az ajánlatkérő álláspontja szerint a kérelmező ügyfélképessége a Kbt. 165. § (12) bekezdése alapján azért sem állapítható meg, mert az ajánlatkérő az eljárásban az ajánlati kötöttség fenntartására vonatkozó nyilatkozat megtételének lehetőségét valamennyi ajánlattevő, így a kérelmező számára is, egyenlő eséllyel, megfelelő módon biztosította, a kérelmező az ajánlatkérő által megállapított határidőben saját mulasztása okán nem nyilatkozott és nem közölt olyan, megalapozottan figyelembe vehető körülményt, amely az ajánlati kötöttség nyilatkozat megtételében akadályozta volna. A kérelmezőnek tehát ezért sincs olyan joga vagy jogos érdeke, amelyet az ajánlatkérő eljárási cselekménye sérthetett volna.

Az eljárás összes körülményének gondos mérlegelése alapján nem állapítható meg a kérelmező jogos érdekének közvetlen sérelme, veszélye, tehát a jogorvoslati kérelmet nem az arra jogosult terjesztette elő, a kérelmezőnek nem áll fenn a Kbt. 148. § (2) bekezdésében

megkövetelt ügyfélképessége, ügyfélképesség hiányában pedig a kérelem elbírálásának eljárásjogi akadálya van. Kérte az eljárás megszüntetését.

53. A jogorvoslati kérelemmel kapcsolatos érdemi észrevételek.

Az ajánlatkérő álláspontja szerint a jogorvoslati kérelem tartalmát tekintve sem megalapozott.

Az ajánlatkérő az eljárásban való részvételt ajánlati biztosítékhoz kötötte. Az ajánlattevők ajánlati kötöttsége a 2020. április 3. napján kiküldött összegezés kiküldésével – a nyertesként kihirdetett ajánlattevő esetében további 30 nap elteltével – megszűnt, ezért az ajánlatkérő a Kbt. 54. § (5) bekezdésének a) pontja alapján intézkedett a rendelkezésére bocsátott ajánlati biztosítékok visszafizetése iránt.

A Közbeszerzési Döntőbizottság D.155/17/2020. számú határozatával az ajánlatkérő korábbi eljárást lezáró döntését megsemmisítette. A Kbt. 165. § (12) bekezdése rendezi a követendő eljárást, ha a Döntőbizottság megsemmisíti az ajánlatkérőnek az eljárást lezáró döntését.

A nem vitatott tényállás szerint az ajánlatkérő az eljárásban való részvételt ajánlati biztosítékhoz kötötte, ezért 2020. június 21. napján 2020. június 25-i határidővel a kérelmezőt és valamennyi további ajánlattevőt felhívta nyilatkozattételre arról, hogy ajánlatát fenntartja-e. A felhívás tartalmazta azt is, hogy az ajánlatát fenntartó ajánlattevőnek igazolnia kell az ajánlati biztosíték fenntartását vagy újbóli rendelkezésre bocsátását az ajánlati kötöttségnek az ajánlatkérő által meghatározott új idejére. Az ajánlatkérői eljárási cselekményről az EKR rendszer a kérelmezőt elektronikus levélben 2020. június 21-én értesítette, így annak tartalma a kérelmező számára hozzáférhetővé és megismerhetővé vált. Amint arra, az eljárásjogi kifogások kapcsán részletesen utalt, nem volt semmilyen megalapozott indoka annak, hogy a kérelmező az ajánlati kötöttség fenntartására vonatkozó nyilatkozatát a megadott határidőben ne tehesse meg vagy annak esetleges nehézségeit az ajánlatkérővel a megadott határidőben közölje.

Tényként állapítható meg, hogy a kérelmező az ajánlatkérő által meghatározott időpontig az ajánlati kötöttsége fenntartására vonatkozóan nem nyilatkozott, az ajánlati biztosítékot az ajánlatkérő által meghatározott határidőig újból nem bocsátotta rendelkezésére, illetőleg a rendelkezésre bocsátást nem igazolta.

A kérelmező az ajánlati kötöttsége fenntartására vonatkozó nyilatkozatát az ajánlattevők számára biztosított 2020. június 25. 12:00 órai határidőn túl, 2020. július 1. napján nyújtotta be, továbbá a fenti ajánlatkérő által előírt határidőn túl 2020. június 30. napján bocsátotta rendelkezésre az ajánlati biztosítékot (melyre vonatkozó igazolást kötöttséget fenntartó nyilatkozatával együtt nyújtotta be).

A Kbt. 165. § (12) bekezdése, a Kbt. 54. § (1) bekezdése értelmében a tárgyi eljárásban az ajánlatok megismételt bírálatának előfeltétele annak tisztázása, hogy mely ajánlattevők tartják fenn az ajánlatukat, az ajánlatukat fenntartó ajánlattevők ajánlati kötöttségét biztosító ajánlati biztosíték pedig határidőben az ajánlatkérő rendelkezésére áll-e. Érvényessége és érvénytelensége ugyanis kizárólag fenntartott ajánlatnak lehet, azon ajánlattevők ajánlatát, amelyek vonatkozásában nem kerül fenntartó nyilatkozat benyújtásra, figyelmen kívül kell hagyni, így ezek sem az értékelésbe, sem a bírálatba nem kerülnek bevonásra. Az ajánlatkérő álláspontja szerint a bírálat és az értékelés eredményeként kizárólag olyan ajánlat tekintetében lehet az ajánlat érvényessége, illetőleg érvénytelensége és annak részletes indokai

tekintetében döntést hozni, amelyre vonatkozóan az ajánlati kötöttség fennáll. (Az ajánlati biztosítékhoz kötött eljárásban fogalmilag nem lehet az ajánlatok érvényességéről az ajánlati kötöttség és a biztosíték rendelkezésre állásának hiányában döntenek!)

A Kbt. 79. § (2) bekezdésével összefüggésben kiemelte, hogy az ajánlatkérő az ajánlattételi felhívás V.2.4) pontjában rögzítette, hogy a bírálókat során élni kíván a Kbt. 81. § (5) bekezdésében foglalt lehetőséggel.

A kérelmezőnek a tájékoztatás formájával kapcsolatos kifogásait illetően megjegyezte, hogy az EKR rendszerben korábbi ajánlati kötöttség hosszabbítására történő felhívás esetén, illetőleg az összegezés kiküldését követően az ajánlatkérői felületen újabb „ajánlati kötöttség fenntartására való felkérés” eljárási cselekmény nem indítható, az ajánlatkérő csak „egyéb tájékoztatás” eljárási cselekménnyel tud az ajánlattevők számára értesítést küldeni. A „visszalépés lezárt bírálati szakaszba” eljárási cselekménnyel az újabb összegezés kiküldésére van lehetőség, addig az EKR rendszerben az eljárás státusza „E60 – Szerződéskötési-, teljesítési szakasz” marad. Ez a körülmény egyébként az ajánlati kötöttség fenntartására vonatkozó nyilatkozat megtételében más gazdasági szereplők számára nehézséget nem okozott.

Az elektronikus közbeszerzés részletes szabályairól szóló 424/2017. (XII. 19.) Korm. rendelet (a továbbiakban: EKR rendelet) 4. §-a szerint az EKR-nek biztosítani kell, hogy „[...] biztosítsa a dokumentumok megváltoztathatatlanágát, letagadhatatlanságát [...]”. Az EKR rendelet 9. § (2) bekezdése szerint az EKR gondoskodik valamennyi, a rendszerben lefolytatott eljárási cselekmény naplózásáról. Az EKR a naplózott adatállomány bejegyzéseit védi a törléstől, illetve biztosítja, hogy a napló tartalma a Kbt. 46. § (2) bekezdése szerinti időtartam alatt – amennyiben jogszabály hosszabb iratmegőrzési időt ír elő, az előírt hosszabb időtartam alatt – a jogosult számára megismerhető és értelmezhető maradjon. Ennek megfelelően a kérelmező ajánlatára vonatkozó valamennyi korábbi ajánlatkérői döntést és eljárási cselekményt tartalmazza, annak visszavonása vagy törlése az EKR-ből nem lehetséges.

A Kbt. 41/A. § (4) bekezdése alapján sem hivatkozhat a kérelmező arra, hogy a nyilatkozata megtételében akadályoztatva volt.

A Döntőbizottság döntése és annak indokai

54. Az ajánlatkérő a Kbt. Harmadik Rész 113. § (1) bekezdése szerinti tárgyi közbeszerzési eljárását 2019. december 4. napján indította meg, így a jelen jogorvoslati eljárásra a Kbt. ezen a napon hatályos rendelkezései az irányadók.

55. A Döntőbizottság elsődlegesen az eljárásjogi feltételeket vizsgálta.

56. A Döntőbizottság megállapította, hogy az 1. kérelmi elem elkészült.

57. A kérelmező az 1. kérelmi elemében az ajánlatkérőnek a 2020. június 21-én kelt „Egyéb kommunikáció” típusú az „Ajánlati kötöttség fenntartására felkérés” tartamú iratának a jogszerűségét vitatta, a Kbt. 165. § (12) bekezdése és a Kbt. 2. § (3) bekezdése alapján.

A kérelmező az 1. kérelmi elem körében a tudomásszerzés időpontjának a 2020. július 6. napi 1. előzetes vitarendezési kérelemre adott 1. ajánlatkérői elutasító válasz 2020. július 7-i átvételét jelölte meg.

A Döntőbizottság nem fogadta el a kérelmező által megjelölt tudomásszerzési időpontot, az 1. kérelmi elem tekintetében, az alábbi indokok alapján a kérelmező jogsértésről történt tudomásra jutása időpontjának 2020. június 22. napját vette figyelembe.

58. A Kbt. 41/A. § (4) bekezdése értelmében az EKR-ben elektronikus úton tett nyilatkozat tekintetében az ajánlatkérő szervezet vagy – az ajánlatot vagy részvételi jelentkezést a rendszerben benyújtó gazdasági szereplő esetében - a gazdasági szereplő képviselőjének kell tekinteni azt a személyt, aki az EKR-ben az ajánlatkérő szervezet vagy gazdasági szereplő részéről a nyilatkozattételhez szükséges hozzáféréssel és jogosultsággal rendelkezik. Az EKR-ben kitöltött elektronikus űrlapot e vélelem alapján az ajánlatkérő szervezet, illetve a gazdasági szereplő eredeti nyilatkozatának kell tekinteni.

A Kbt. 80. § (1) bekezdése értelmében előzetes vitarendezés kezdeményezésére jogosult

a) a jogsértő eseményről való tudomásszerzést követő három munkanapon belül az ajánlattevő vagy részvételre jelentkező, ha álláspontja szerint egészben vagy részben jogsértő az írásbeli összegezés, illetve az ajánlatkérő bármely eljárási cselekménye vagy a közbeszerzési eljárásban keletkezett bármely – a b) pont szerintieken kívüli – dokumentum;

(2) A kérelmezőnek az ajánlatkérőhöz benyújtott kérelmében (a továbbiakban: előzetes vitarendezési kérelem) meg kell jelölnie az írásbeli összegezés vagy egyéb dokumentum, vagy eljárási cselekmény jogsértőnek tartott elemét, továbbá a kérelmező javaslatát, észrevételét, valamint az álláspontját alátámasztó adatokat, tényeket, továbbá az azt alátámasztó dokumentumokra – ha vannak ilyenek – hivatkozni kell.

(3) Az előzetes vitarendezési kérelmet az EKR-ben kell megküldeni az ajánlatkérő részére, aki a kérelemmel kapcsolatos álláspontjáról a vitarendezést kérelmezőt a kérelem megérkezésétől számított három munkanapon belül az EKR-ben tájékoztatja, továbbá az előzetes vitarendezési kérelem benyújtásáról, valamint az arra adott válaszáról az eljárás valamennyi – általa ismert – ajánlattevőjét vagy részvételre jelentkezőjét is tájékoztatja.

A Kbt. 148. § (3) bekezdése értelmében a kérelem – a (4)-(5) bekezdés szerinti eltéréssel – a jogsértésnek a kérelmező tudomására jutásától számított tizenöt napon belül, a közbeszerzési eljárást lezáró jogsértő döntés esetében pedig a jogsértésnek a kérelmező tudomására jutásától számított tíz napon belül nyújtható be. A jogsértés megtörténtétől számított kilencven napon túl kérelmet előterjeszteni nem lehet.

(7) A (3)-(4) bekezdés szerinti határidő számításakor a jogsértés tudomásra jutása időpontjának kell tekinteni

d) ha a kérelemmel érintett jogsértéssel összefüggésben előzetes vitarendezést kérelmeztek és
da) ha az ajánlatkérő a jogsértéssel kapcsolatban álláspontját határidőben megküldte, de egyéb intézkedést nem tett, ezen jogsértés tekintetében az ajánlatkérői álláspont megküldésének időpontját;

(10) A (3)-(9) bekezdés szerinti határidők elmulasztása jogvesztéssel jár.

59. A Kbt. fenti szabályozásából megállapítható, hogy a jogalkotó egyrészt biztosította a kérelmezők számára az általa szükségesnek ítélt határidőt arra, hogy benyújtsák a jogorvoslati kérelmüket, ugyanakkor a jogorvoslati eljárások időben történő lefolytatása érdekében kereteket is meghatározott, még hozzá szigorúan, kimondva a törvényes határidők jogvesztő jellegét.

A Kbt. szubjektív és objektív határidőkkel határolja be a jogorvoslati kérelem benyújtására vonatkozó határidőt.

A Kbt. 148. § (3) bekezdése alapján a kérelem a jogsértésnek a kérelmező tudomására jutásától számított tizenöt napos szubjektív határidőn belül, a közbeszerzési eljárást lezáró jogsértő döntés esetében pedig a jogsértésnek a kérelmező tudomására jutásától számított tíz napon belül nyújtható be.

A Kbt. 148. § (3) bekezdése szerint a jogsértés megtörténtétől számított kilencven napos objektív határidőn túl kérelmet előterjeszteni nem lehet.

A Kbt. 148. § (7) bekezdése a (3)-(4) bekezdése szerinti határidő számításakor a jogsértés tudomásra jutása időpontja tekintetében vélelmeket állít fel, mely vélelmek megdőlése esetén a törvényben meghatározott főszabály az irányadó.

A Kbt. 148. § (10) bekezdése értelmében a (3)-(9) bekezdés szerinti határidők elmulasztása jogvesztéssel jár.

60. A konkrét esetben a kérelmező hiánypótlásából megállapítható, hogy a kérelmező 2020. június 22. napján az ajánlatkérő 2020. június 21-én kelt „Egyéb kommunikáció” típusú az „Ajánlati kötöttség fenntartására felkérés” tartamú iratát megnyitotta, az irat 2020. június 22. napján a kérelmező számára „olvasottá” vált. A Kbt. 41/A. § (4) bekezdése alapján sem fogadhatók el a kérelmező e körben tett előadásai.

Mindezek alapján a kérelmező számára a Kbt. 80. § (1) bekezdése alapján 2020. június 22. napjától számított három munkanapon belül volt lehetőség az ajánlatkérő 2020. június 21-én kelt „Egyéb kommunikáció” típusú az „Ajánlati kötöttség fenntartására felkérés” tartamú eljárási cselekménye ellen előzetes vitarendezést kezdeményezni, a kérelmező azonban csak 2020. július 1. napján, három munkanapon túl nyújtott be előzetes vitarendezési kérelmet, ezért a Kbt. 148. § (7) bekezdés da) pontja szerinti vélelem az 1. kérelmi elem esetében megdőlt, nem alkalmazható.

61. Az 1. kérelmi elembe foglaltak vitatására 2020. június 22. naptól számítottan a Kbt. 148. § (3) bekezdésének főszabálya értelmében a kérelmező számára a tizenöt napos jogorvoslati határidő 2020. július 7. napján lejárt, ezért a 2020. július 21. napján benyújtott 1. kérelmi elem elkésett.

62. Az 1. kérelmi elem érdemi vizsgálatának a fenti okból eljárásjogi akadályja van, az 1. kérelmi elem körében a jogorvoslati eljárás megszüntetésének van helye.

63. A Kbt. 145. § (1) bekezdése alapján a Közbeszerzési Döntőbizottság eljárására – e törvény, valamint az e törvény felhatalmazása alapján alkotott kormányrendelet eltérő rendelkezése hiányában – az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) rendelkezéseit kell alkalmazni.

Az Ákr. 46. § [A kérelem visszautasítása]

(1) A hatóság a kérelmet visszautasítja, ha

a) az eljárás megindításának jogszabályban meghatározott feltétele hiányzik, és e törvény ahhoz más jogkövetkezményt nem fűz, vagy

47. § [Az eljárás megszüntetése]

(1) A hatóság az eljárást megszünteti, ha

a) a kérelem visszautasításának lett volna helye, annak oka azonban az eljárás megindítását követően jutott a hatóság tudomására,

64. Mindezek alapján a Döntőbizottság az 1. kérelmi elem tekintetében az Ákr. 47. § (1) bekezdés a) pontjára tekintettel a jogorvoslati eljárást megszüntette.

65. A kérelmező a 2. kérelmi elemben a Kbt. 165. § (12) bekezdése, a Kbt. 2. § (3) bekezdése alapján a 2020. július 20. napján átvett írásbeli összegezésben foglalt azon ajánlatkérői döntés jogszerűségét vitatta, mellyel a kérelmező ajánlatát az ajánlatkérő figyelmen kívül hagyta.

66. A 2. kérelmi elemben megjelölt jogszabályi rendelkezések:

A Kbt. 2. § (3) bekezdése értelmében, az ajánlatkérő és a gazdasági szereplők a közbeszerzési eljárásban a jóhiszeműség és a tisztesség követelményeinek megfelelően kötelesek eljárni. A joggal való visszaélés tilos.

A Kbt. 165. § (12) bekezdése értelmében, ha a Közbeszerzési Döntőbizottság megsemmisíti az ajánlatkérőnek az eljárást lezáró döntését, az ajánlatkérő köteles a határozat véglegességének időpontjától számított harminc napon belül új eljárást lezáró döntést hozni. Ha az eljárás előre láthatólag nem eredménytelen, döntése meghozatala előtt – határidő tűzésével – be kell szereznie valamennyi érvényes ajánlatot tevő nyilatkozatát arról, hogy ajánlatát fenntartja. Ha az ajánlattevő a megadott határidőben nem nyilatkozott, úgy kell tekinteni, hogy ajánlatát nem tartja fenn. Ha az ajánlatkérő az eljárásban való részvételt ajánlati biztosíték adásához kötötte, az ajánlatát fenntartó ajánlattevőnek igazolnia kell az ajánlati biztosíték fenntartását vagy újbóli rendelkezésre bocsátását az ajánlati kötöttségnek az ajánlatkérő által meghatározott új idejére.

67. Mindenekelőtt a Döntőbizottság rámutat, hogy a kérelmező az ajánlatkérőnek a 2020. június 21. napi „Egyéb kommunikáció” típusú az „Ajánlati kötöttség fenntartására felkérés” tartamú eljárási cselekményének a jogszerűségét határidőben nem vitatta.

A kérelmező részére a D.155/17/2020. számú határozat 2020. június 19-én közlésre került, a kérelmező tehát a határozat közzétételét követően számolhatott a Kbt. 165. § (12) bekezdése szerinti ajánlatkérői eljárási cselekménnyel, hogy az ajánlatkérő az elhúzó beszerzési igényének megvalósítása érdekében a határozat véglegességének időpontjától számított harminc napon belül új eljárást lezáró döntést kíván hozni.

A kérelmező a saját késlekedésének következményeit viselni tartozik.

68. A Döntőbizottság a D.155/17/2020. számú végleges határozatával az ajánlatkérő 2020. április 3-án készített írásbeli összegezését, és a jelen közbeszerzési eljárásban azt követően hozott döntéseit megsemmisítette.

A Döntőbizottság a D.155/17/2020. számú végleges határozatával a 2020. április 3-án készített írásbeli összegezésben foglalt, a kérelmező ajánlatának érvénytelenségéről hozott jogsértő ajánlatkérői döntés megsemmisítésre került, a Döntőbizottság végleges döntése által a kérelmező ajánlata nem minősül érvénytelennek. Az ajánlatkérő a Kbt. 165. § (12) bekezdése értelmében köteles volt a határozat véglegességének időpontjától számított harminc napon belül új eljárást lezáró döntést hozni, mivel az eljárás előre láthatólag nem eredménytelen, döntése meghozatala előtt – határidő tűzésével – be kellett szereznie valamennyi érvényes ajánlatot tevő nyilatkozatát arról, hogy az ajánlatát fenntartja-e.

69. A Kbt. 165. § (12) bekezdésének fenti értelmezése alapján megállapítható, hogy az ajánlatkérő esetében a Kbt. 165. § (12) bekezdésében foglalt törvényi tényállási elemek fennálltak.

Az ajánlatkérőnek a 2020. június 21. napi „Egyéb kommunikáció” típusú az „Ajánlati kötöttség fenntartására felkérés” tartamú eljárási cselekményében foglaltak teljesítését a kérelmező elmulasztotta. Mivel a kérelmező a megadott határidőben nem nyilatkozott, úgy kell tekinteni, hogy az ajánlatát nem tartotta fenn.

Mindezek alapján az ajánlatkérő által a 2020. július 20. napján készített írásbeli összegezésben foglalt, a kérelmezőre vonatkozó döntés helytálló, nem sérti a Kbt. 165. § (12) bekezdését.

70. Miután a vonatkozó tételes jogszabályi rendelkezés nem sérült, többlettényállási elem hiányában, a Döntőbizottság az alapelvek sérelmét nem állapíthatta meg az ajánlatkérővel szemben.

71. A Döntőbizottság a Kbt. 145. § (2) bekezdésében meghatározott hatáskörében eljárva – a fenti indokokra tekintettel – az alaptalan 2. kérelmi elemet a Kbt. 165. § (2) bekezdés a) pontja alapján elutasította. A Döntőbizottság az 1. kérelmi elem tekintetében az Ákr. 47. § (1) bekezdés a) pontjára tekintettel a jogorvoslati eljárást megszüntette.

72. A Döntőbizottság a Kbt. 151. § (8), (9), (10) bekezdése, az Ákr. 126. § (3) bekezdése alapján rendelkezett az eljárási költségek viseléséről.

73. A határozat nem érdemi (megszüntető) rendelkezése(i) elleni önálló jogorvoslat lehetőségét az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 116. § (3) bekezdésére tekintettel a Kbt. 169. § (1) bekezdése, a határozat érdemi rendelkezése(i) közigazgatási perben történő elbírálását a Kbt. 170. §-a biztosítja. A Döntőbizottság tájékoztatja a feleket, hogy jelen határozat közigazgatási perben történő felülvizsgálatára a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 12. § (1) bekezdése és a 13. § (3) bekezdés a) pont aa) alpontja szerint a Fővárosi Törvényszék kizárólagosan illetékes.

A jogi képviselő a Kp. 27. § (1) bekezdés b) pontja alapján kötelező. A kereseti kérelem elektronikus úton történő benyújtása az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény 9. § (1) bekezdése és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 608. § (1) bekezdése alapján kötelező.

Budapest, 2020. augusztus 25.

Dr. Horváth Éva sk
a tanács elnöke

Bán János sk
közbeszerzési biztos

Dr. Virágh Norbert sk
közbeszerzési biztos

A kiadmány hitelül:

Liszi Barbara
titkársági ügyintéző

Kapják:

1. Dr. Óvári Győző ügyvéd, Óvári és Társai Ügyvédi Iroda (kizárólag elektronikus úton)
2. Dr. Kardkovács és Társai Ügyvédi Iroda, Dr. Balogh László Csaba ügyvéd (kizárólag elektronikus úton)
3. Miniszterelnökség (kizárólag elektronikus úton)
4. Közbeszerzési Hatóság Titkárság (kizárólag elektronikus úton)